

סמינר פתיחת שנה, מרכזים בוגרים תשע"ח
בנושא-

אקטיביזם חברתי

לו"ז סמינר

לו"ז סמינר אמצע - מרכזים בוגרים תשע"ו						
הפקה		העמקה		חיפוש		
חיפה		חיפה		חיפה		איפה
אחראי	יום ג' 26.9	אחראי	יום ב' 25.9	אחראי	יום א' 24.9	זמן
אביבה	ארוחת בוקר	אביבה	ארוחת בוקר			8:00
						8:30
						9:00
הדר ולירון	בירור עמדות- מה האג'נדה החברתית שלי?	יערה והדר	מפגשים עם נציגי תנועות נוער- למה זו האחריות שלנו?		נסיעה לחיפה ברכבים פרטיים	9:30
פיק	הפסקה- קפה ועוגה					10:00
						10:30
יערה ופיק	מה חשוב לנו לקדם בתור מעגל מרכזים?					11:00
						11:30
						12:00
						12:30
שי	סיכום סמינר והצגת תכנית הנהגתית	לירון	זיהוי ואיתור צרכים- השלב הראשון באקטיביזם + ארוחת צהריים עצמאית+ עיבוד בקבוצות קטנות (מודל לוגי)	שי ופיק	סיור פרדס- עיר הפועלים או עיר הפערים? + ארוחת צהריים עצמאית	13:00
						13:30
יערה	ישיבת מרכזים קצרה וארוחת צהריים					14:00
						14:30
						15:00
		שי ופיק	דמות הצופה הבוגר- מנקודת מבט ביקורתית	הדר	תפקיד תנועות הנוער בחברה- ברית גורל או ברית ייעוד? נועדנו או נגזרנו?	15:30
						16:00
		פיק	הפסקה- קפה ועוגה	פיק	הפסקה- קפה ועוגה	16:30
						17:00
		יערה	רון זוהר- איך מניעים בני נוער לפעולה אקטיביסטית?	אביבה	יחידה- גילי ויהודה	17:30
						18:00
		אביבה	ארוחת ערב			18:30
						19:00
						19:30
		אופיר ולירי	ערב חברתי	אביבה	מסעדה - רפאלו	20:00
						20:30
						21:00
						21:30
						22:00
						22:30
						23:00

שאלה מרכזית: מה הוא תפקידן של תנועות הנוער בחברה?

מה חשוב: חידוד המושגים ברית גורל וברית יעוד. להתעקש על מה לדעתם האמת ולא מה לדעתם אנחנו היינו שמחים לשמוע

משפחת מתודות	תוכן	זמן
התבוננות	נשאל שאלה ונבקש מכולם לכתוב לעצמם במחברות, בשלב הראשון לא נשתף בשאלה, מה לדעתי תפקידן של תנועות הנוער בחברה הישראלית?	5 דק'
השראה	נחלק את מעגל המרכזים לזוגות עבודה, כל זוג יקבל דף לימוד המורכב מכותרת של ברית גורל וברית יעוד ומשלושה טקסטים שונים: 1. אונג'ים רוחני/ יונתן קניוק 2. משל האבן/ ברוך שפינוזה 3. דמוקרטיה/ יצחק בן אהרון לטקסטים יוצמדו שאלות מנחות ועל כל זוג להבין תחילה את משמעותן של ברית גורל וברית יעוד, אחרי הקריאה הראשונה בזוגות נבקש מכולם לעצור ונסביר יחד את המשמעויות. נבקש דוגמאות ונשאל על החיבור בין הבריתות לבין תנועות הנוער. נחזור לטקסטים להעמקה. משל האבן/ ברוך שפינוזה אבן מקבלת תנועה מסיבה חיצונית, הדוחפת אותה, --- תנועה שמכוחה היא תוסיף לנוע בהכרח גם אחר כך. --- האבן בתנועה היא מוכרחה. האמור כאן באבן, אמור גם בכל מה שנמצא ואין הבדל כמה מוכרח הוא! ועכשיו, שער נא בנפשך שהאבן חושבת בשעה שהיא ממשיכה לנוע. מאמינה שהיא בת חורין גמורה ושהיא מתמידה בתנועתה רק משום שהיא רוצה בכך, ולא משום סיבה אחרת. והוא הדין באותה חירות של בני האדם, שהכל מתפארים בקניינה, ובאמת כל כולה אינה אלא בכך שבני אדם יודעים את שאיפתם אבל אינם מכירים את הסיבות שמכוחן הם נכרעים [=מופעלים]. כך מאמין התינוק שהוא מתאוה בחירות לחלב, הנער מאמין שהוא בן חורין כשהוא שואף נקם בשעת כעסו, והפחדן- שהוא רוצה לברוח. ברוך שפינוזה בתוך: שמואל הוגו ברגמן, תולדות הפילוסופיה החדשה ● שפינוזה משווה את האדם לאבן. במה הם דומים? במה הם שונים? ● האם אתם מקבלים את דבריו של שפינוזה בדבר האשליה שבבחירה החופשית? כיצד הייתם עונים לו?	25 דק'

אוניזם רוחני/ יורם קניוק	
קראו לעצמכם "מכבי הצעיר" או "הצופים", ליבשו חאקי, עשו התעמלות, ולכו ברחובות לקרוא "יחי הממשלה!". זה בעצם מה שאתם עושים. אתם חיקוי מוגזג וגם עגום של החברה המבוגרת - שום דבר חדשני, קצת פופ יש גם אצלם. שום דבר לא משל עצמכם. פעם התנועות היו הגרעין של הדברים שהחיו את הארץ הזאת. מימין - בית"ר, שנתנה את כל לוחמי הלח"י והאצ"ל, ומהצד השני תנועות הנוער שנתנו את הפלמ"ח והקיבוצים וההעפלה, וכל מה שהיה נחוץ באותם זמנים, ויותר מזה: הם היו אלה שהחזיקו את הספרות והשירה העברית, שלחמו בהתרפסות בפני הבריטים, בשוק השחור - דברים דומים לאלה שקורים היום. בתנועה נלחמו למען ערכים מסוימים, ומי שלא היה בעדם - לא היה בתנועה. אתם תנועה ממונה וממומנת ע"י מבוגרים, שתפקידה הוא, בעצם, להביא אנשים לקיבוצים של תנועה מסוימת... ואז כדאי שתעשו דברים אחרים - שאתם מסוגלים לעשות. יש לי הרגשה של תקופה שלפני משבר דרסטי. התנועה היום איננה לוחמת - היא בסך הכל קיימת. יש צורך בהצבת אתגרים קשים! הייתה בעולם מהפכת נוער שפסחה על ישראל, אך הותירה את חותמה במקומות אחרים - היא הוציאה את כל האמריקאים מוויאטנם, היא שינתה מערכות לימודים.	
התנועה חייבת לקסום לכל המתלבטים והמחפשים והתוהים, ולא להולכים בתלם. לא ייתכן שהמטרה תהיה הגשמה כזו שמונחת מלמעלה .. אם הנוגדנים לא יפעלו באמצעות התנועות - תיהפך המדינה הזו לעיירה, שבה הגויים עובדים והיהודים מתפלפלים....בתנועות הנוער עוסקים כבר 20 שנה באוניזם רוחני. חוזרים על דברים לא חשובים, ואף לא אחד לוקח את זה ברצינות."	
• מה קניוק טוען בדבר מקומן של תנועות הנוער? • האם לא רלוונטי לפנות לכולם? האם זה לא הכלי שלנו? • האם זה המקום של תנועות הנוער היום? האם כיום זה רלוונטי? • מה המשמעות של אוניזם רוחני בהקשר של תנועות הנוער?	
דמוקרטיה/ יצחק בן אהרון "בכלל, יכול להיות שיש הגזמה גדולה מאוד לגבי ערכו של השלטון הפוליטי בעיצוב פני החברה, עיצוב פני המין האנושי. אבל אין ספק שהיום, אם רוצים לעצב חברה, קשה מאוד לעשות זאת בלי אמצעים מדיניים שלטוניים.. בטרם מדינה בנינו דפוסים של חברה חדשה. חברת עבודה בארץ.. כל מערכות העזרה ההדדית, הפעולה הקהילתית, תנועות הנוער, המערכות החינוכיות, האיגוד המקצועי, הספרות - כל זה נבנה ללא אמצעים שלטוניים. ועל כן אין זה שעיצוב פני החברה - אם מדברים על ערכים על אורחות חיים, על נורמות, קשור בהכרח בשלטון פוליטי. אנחנו דואגים לרכוש קולות, חושבים שאמצעותם נצליח לעצב את פני החברה, ושוכחים את מגבלותיה של הדמוקרטיה הפוליטית. למה אני מתכוון? קיימות בעיה של דמוקרטיה חברתית, דמוקרטיה תעשייתית, דמוקרטיה קהילתית. הדמוקרטיה הפוליטית מחליטה על חיים או מוות, אבל ידה קצרה מלהקיף את כל מכלול חיי החברה האנושית. על השלטון הפוליטי ליצור את המסגרת של ואת הביזור השלטוני, לפרק את הבירוקרטיה שניתן יהיה לשאת על ידי כוחות דמוקרטיים, לא מנגנוניים, כך שאנשים יוכלו, לאחר יום עבודה לנהל את ענייניהם.. אם אנחנו מדברים במסגרת שלטון דמוקרטי - הכל אפשרי."	
• מה מציע יצחק בן אהרון? • מה החלוקה שהוא מדבר עליה בין סוגי הדמוקרטיות? • על מי הוא מטיל את האחריות? האם אתם מסכימים? • איפה הייתם ממקמים את גישתו על הציר שבין ברית גורל וברית יעוד? • האם תנועות הנוער יכולות להתכנס להצעה זו?	

	• האם תנועות הצופים והגופים הפועלים בה יכולים/צריכים להתכנס להצעה זו?	
15 דק'	במהלך הקריאה נצייר על נייר עיתון/לוח ציר המציג בקצה אחד את ברית גורל ובקצה השני את ברית יעוד. נבקש מכל זוג במהלך הקריאה לקבוע בסופו של דבר איפה יושבות תנועות הנוער על הציר לדעתם ואיפה יושבת תנועת הצופים. נשאל: 1. האם מתקיים פער? 2. מדוע נבחרו המיקומים הספציפיים? 3. האם זה חד משמעי? 4. האם המטרה היא לא חינוך/אקטיביזם? 5. מה במקורות? והאם המקורות רלוונטיים לימנו?	פירוק
20 דק'	נקרא בקריאה צמודה, יחד את ציון והנוער/מרטין בובר. נשאל: 1. מה הוא אומר? 2. זה תפקיד הנוער 3. מה המשמעות של זה עבורנו? 4. האם זה מטיל עלינו אחריות כמחנכים? או כיחידים? 5. מה המקום של התנועה באמירה של בובר?	השראה
15 דק'	שאלת רפלקציה: 1. ביחס ליחידה האם עלו לי תובנות/מחשבות/שאלות בדבר תפקידן של תנועות הנוער בחברה? נשתף בזוגות	התבוננות

שאלה מרכזית: תנועות הנוער בעשייה חברתית- למה זה התפקיד שלנו?

מה חשוב: לתאם ציפיות עם הגורמים החיצוניים

זמן	תוכן	משפחת מתודות
40 דק'	נחלק את המעגל לשלוש קבוצות קטנות. כל קבוצה תקבל ציור של עיגול ותחלק אותו כעוגת אחוזים לבסיסים שהיום מקיימים את תנועת הצופים: 1. מפעלים- לוו שנתי שבטי, הנהגתי ותנועתית 2. שגרה- שלישי שיש 3. עשייה חברתית 4. ישיבות 5. הדרכה/העשרה/הכשרה 6. צמי"ד 7. זהות יהודית 8. בירוקרטיה-כספים, טפסים וכו' 9. גיוסים 10. שכב"ג 11. אחר.. נציג במליאה, כל קבוצה תסביר את בחירת החלוקה שלה- נחזור לקבוצות והפעם ניתן לקבוצות תרחישים בחברה הישראלית ומסביב ונבקש מהצוותים להגדיר האם הם היו מכניסים את התרחיש לעוגת האחוזים, תחילה הם יגדירו מה הם היו עושים עם הנושא בקצרה ואח"כ על מה היו מוותרים, איזה משאבים הם היו מקצים לטובתו וכמה אחוזים הוא היה תופס מהעוגה. תרחישים: 1. רצח העם בסוריה- סוגיית הפליטים והמסגרות החסרות. 2. גשר בין התרבויות חברה דתית מול חברה חילונית- של מי הצינונות? האם יש קו מחבר? 3. ניצול בני נוער בעבודה. 4. מגדר בחברה הישראלית- נשים גברים ומה שביניהם? 5. קיימות- האם הכל שייך לי? 6. שחיטות ממסדית כל קבוצה תציג עתה את עוגת האחוזים כפי שהן אחרי התוספות או בלעדיהן ותסביר את הסיבות וההחלטות שהובילו אותה לסידור העוגה כפי שהיא עכשיו.	פירוק וחשיבה משותפת
30 דק'	נחזור לשלוש קבוצות האם, כל קבוצה תקבל התמודדות של תנועות נוער שונות עם התרחישים בהם עסקנו בשלב הקודם: • הקמת בית הספר במחנה הפליטים ביוון, לילדים סורים של השומר הצעיר- לשימוש: כתבה ועמודות אינטרנט למה אנחנו עושים את זה- אתר השומר הצעיר, סרטון של "כאן בנושא", עומרי 0525809805 • הפרויקט לגישור בין תרבויות של הנוע"ל ובני עקיבא- כתבה באינטרנט, מרבית סבלנות, 0523362699- אורי לואיס. • הפרויקט של הנוע"ל לשמירה על זכויותם של בני נוער בעבודה- מספר טלפון(אצל יערה), אתר האיגוד המקצועי כל קבוצה תתעמק בפרויקט ועל פי דף מנחה תנסה להבין: 1. מה מהות הפרויקט? 2. איך הוא עובד? 3. מי מטעם התנועה מפעיל אותו? 4. איזה משאבים הוקצו לטובתו מטעם התנועה? 5. כיצד התחיל? מי הגה את הרעיון? 6. האם הבחירה בהוצאתו לפועל הצריכה שינוי בסדר העדיפויות? במידה וכן באיזה קנה מידה? או איזה שינוי? 7. מה רמת השותפות של החניכים בפרויקט? 8. למה זה תפקידה של תנועת הנוער? נציג במליאה.	השראה
15 דק'	1. מתוך המפגשים השונים- האם זהו תפקיד תנועות הנוער? 2. האם זה עורר בכם השראה כלשהיא לעשיית מעשה? 3. יש תחומים שבהם אנחנו יכולים לפעול היום כתנועה? 4. מה מידת האחריות שלנו כתנועה? כתנועה הגדולה ביותר? 5. האם לממלכתיות של התנועה אין/יש רלוונטיות סביב העשייה החברתית השונה? 6. מה האתגרים שלנו כתנועת הצופים? 7. איזה השלכות יש לזה על סדר העדיפויות התנועתי? ביחס לדברים ולפרויקטים שחשבתם עליהם לפני?	דיון בשאלה

שאלה מרכזית- מהם השלבים המרכזיים בביסוסו של תהליך אקטיביסטי?

מהלך-

שלב א', זיהוי צרכים- מחקר בסוגיה

נבקש מהמרכזים לחשוב על השלבים הנדרשים כאשר רוצים לבצע פעולה אקטיביסטית, כלומר פעולה המביאה לתהליך של שינוי חברתי. נסביר למרכזים כי השלב הראשון היא בעצם מיפוי צרכים, הבנה של צרכי הקהילה/החברה בכדי להבין מה המענה שעלינו לתת. בשלב זה ניקח את "הקהילה" כדוגמא. נגיד למרכזים שביחידה זו נצא אל קהילות חיפה וננסה להבין איזה מעשה חברתי ניתן לעשות כדי לשפר ולשנות.

לאחר מכן, נתחלק לשלוש קבוצות- כל קבוצה תיסע לשכונה אחרת בחיפה: שכונת הדר, שכונת בת גלים ושכונת כרמל צרפתי. כל קבוצה תצטרך לערוך ראיונות עם תושבים בשכונה בהתאם לנספח המצורף מטה. כך, תערוך כל קבוצה מעיין מיפוי צרכים לקהילה הכולל את האתגרים המרכזיים, המאפיינים, המענים ועוד..

שלב ב', בניית מודל לוגי- פירוק

בשלב השני נמצא מקום שקט עם כל קבוצה בשכונה בה אנחנו נמצאים. הקבוצה תציג את התשובות שעלו ותחשוב על אתגר אחד שהייתה רוצה להתמודד אתו בנתינת מענה לקהילה ויצירת שינוי.

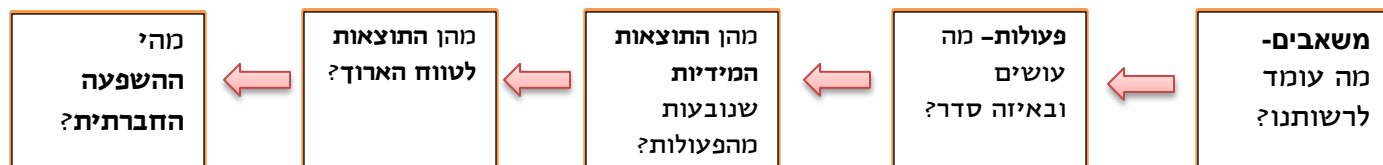
נציג בפני המרכזים את שיטת המודל הלוגי (Logic chain) - שיטה לבניית תהליכים, לאו דווקא של שינוי חברתי אלא מכל הסוגים, חינוכיים, אישיים, קהילתיים ועוד..

המרכזים יתנסו ביצירת מודל לוגי לבעיה שרוצים לפתור בקהילה.

המודל בנוי מכמה שלבים-

הגדרת הבעיה-

הגדרת המטרה- מה אנחנו רוצים להשיג?

השפעה רצויה

תוצאות לטווח ארוך

תוצאות מידיות

פעולות- מה עושים?

משאבים-מה עומד לרשותנו?

שלב ג' – דיון בשאלה

הקבוצה תציג את המודל שבנתה לנתינת מענה לאתגר הקהילתי שבחירה. לאחר מכן נשאל את המרכזים –

- איך היה התהליך של יצירת מודל לוגי?
- האם המודל עזר בהבנת השלבים הנדרשים בכדי לצאת לפעולה?
- מהם החסמים? כלומר, אחרי מיפוי הצרכים, איתור הבעיה, הגדרת המטרה ובניית המודל מה יכול להפריע בהוצאת התהליך לפועל?
- כיצד תוכלו להיעזר במודל בעבודתכם כמרכזים?
- האם יצאתם בעבר לפעולה בנושא שמפריע לכם? איך עשיתם זאת והאם פעולתכם הובילה לשינוי?

מסר מרכזי – מטרת היחידה להציג את השלבים בתהליך היצירה של תהליך אקטיביסטי. כמוכן שניתן לפעול גם ללא מטרה מוגדרת וללא תהליך בנוי, אולם למודל הלוגי ישנה חשיבות רבה. הוא עוזר לנו ליצור שלבים לתהליך עומק משמעותי וכן לבקר ולהעריך את פעולותינו בשלבים שונים.

שאלה מרכזית- כיצד נראה/ית בוגר/ת תנועת הצופים? כיצד עליו/ה להיראות? כיצד יש להגיע לשם?

חלק 1- הבעה יצירתית

נבקש מכל מרכז/ת לבחור חבר/ת שכב"ג ולחשוב איפה הוא/היא ת/יהיה בעוד 5/8/10 שנים. המרכזים/ות ידרשו להתייחס לתחומים כמו השכלה, מצב משפחתי, מצב חברתי, תחומי עניין ועוד.

נבקש ממספר מרכזים/ות להציג את מה שכתבו, לאחר מכן נבקש מהמרכזים/ות לבחור חבר/ה שכב"ג מהתקופה שבה הם היו חברי/ות שכב"ג (רצוי חבר/ה שהם עדיין בקשר איתו) ולכתוב איפה הם היום. המרכזים/ות יתבקשו להתייחס לאותם קריטריונים כמו במשימה הקודמת. נבקש ממספר מרכזים/ות להציג את מה שכתבו.

נשאל את המרכזים/ות:

- האם קיים הבדל בין התוצרים?
- ממה נובע ההבדל?
- האם אני כדמות חינוכית מצפה מהחניכים שלי יותר ממה שאני מצפה מהחברים שלי ומעצמי? מדוע?
- האם אני כדמות חינוכית ריאלית? למה כן? למה לא?

ציוד- עטים ודפים, זמן- 25 דקות

חלק 2- דיון בשאלה

נקריא את מסמך דמות הבוגר של תנועת הצופים (כולל לאן מוביל המסע?)

- מה אני חושב/ת על המסמך?
 - האם דמות הבוגר היא ריאלית?
 - האם היא דמות מכילה או מדירה (כל החניכים שלי יכולים להגשים אותה?)
 - האם החברים שלי מהתנועה עומדים בקריטריונים של בוגר התנועה?
 - האם החניכים שלי עומדים/יעמדו בה?
 - מה הייתי משנה?
- נבקש מהמרכזים לנסח בקבוצות של 3 את מסמך דמות בוגרת תנועת הצופים לפי ראות עיניהם/ן.

ציוד- עטים ודפים

זמן- 40 דקות

נספחים- דמות הבוגר כמספר המרכזים, מידות הצופה

חלק 3 – הסבר + פירוק

נקרא את שלושת הדימויים של הבוגר האידאלי ואת האופן שמערכת החינוך צריכה לפעול כדי לייצר את שלושת האידאלים.

- באיזה אופן אנו פועלים בצופים? מה הקו המנחה שלנו?
- איזה אידאל עלינו לייצר כתנועה?
- האם אני מסכימ/ה עם הדרך ליצירת האידאל?
- מה לדעתי היא הדרך הנכונה ביותר? אילו כלים פרקטיים קיימים/יש לקיים על מנת לפעול בדרך הנכונה?

שאלות לסיכום:

- האם לדעתכם פעם צופה תמיד צופה מתקיים כיום באורח חייהם של בוגרינו?
- במידה והוא אינו מתקיים, מהי הסיבה?
- כיצד לדעתכם יכולה תנועת הצופים להוות כגורם מעצב בחיי בוגריה?
- איך לדעתכם נתפס כיום בוגר תנועת הצופים?
- אילו תהליכים על התנועה להוביל על מנת לשמר את בוגריה ולהמשיך לעצב את דמותם בחייהם הבוגרים?

ציוד – אין

זמן – 30 דקות

נספחים – הדימויים של הבוגר האידאלי

הבוגר המחוברת-

הבוגר המחוברת: הבוגר הרצוי של מערכת החינוך הוא אדם שרכש ידע, מיומנויות והרגלים המסייעים לו למלא את תפקידיו החברתיים (roles) גבר, אישה, הורה, אזרח וכו', ואת תפקידיו המקצועיים (profession) מכונאי, מורה, רופא וכו'. בוגר מחוברת הוא טוב לחברה המעוניינת בחברים ממושמעים ויצרנים והוא טוב ליחיד, המצטייד בכלים למילוי תפקידיו החברתיים והמקצועיים

בית ספר מחברת (חֶשְׁבוֹ עַל בֵּית סֵפֶר רָגִיל אוֹ עַל בֵּית סֵפֶר מַקְצוּעִי), מקנים לתלמידים כלים חיוניים לתפקוד יעיל בחברה. ההוראה מבוססת על הדגמה ותרגול, הלמידה מבוססת על חיקוי ותרגול ותכנית הלימודים מבוססת על עקרון התועלת – כל מקצוע נמדד לפי התועלת המעשית שהוא יביא לתלמידים במילוי תפקידיהם בעתיד. תרבות בית הספר כולה משדרת היערכות לקראת "הצלחה.."

הבוגר המתורבת-

הבוגר המתורבת: הבוגר הרצוי של מערכת החינוך הוא אדם שהפנים את האמיתות ואת הערכים המכוננים של התרבות המועדפת ומגלם אותם ברוחו – בתכונותיו, בעמדותיו, בטעמיו. בוגר מתורבת הוא טוב לתרבות המעוניינת ב"בני תרבות" המשמרים אותה ברוחם והוא טוב ליחיד, שמעמיק ומעדן את רוחו ונעשה "אדם" (או "יהודי" או "מוסלמי" או מישהו אחר). בית ספר מתרבת (חֶשְׁבוֹ עַל בֵּית סֵפֶר "צְפוּנִי" שבוחר את תלמידיו או על ישיבה תיכונית אליטיסטית), מעצבים את רוחם של התלמידים לאור ערכים ואמיתות המכוננים את התרבות המועדפת. ההוראה מבוססת על מופת (המורה מגלם ברוחו ובהתנהגותו את הערכים שהוא מחנך אליהם), הלמידה מבוססת על הזדהות (עם המורה) והפנמה (של הערכים שהמורה או "דמויות מופת" אחרות – חלקן מתוך לימודי ספרות, תנ"ך או היסטוריה – מגלמים) ותכנית הלימודים מבוססת על טקסטים קנוניים – טקסטים בעלי השפעה מעצבת המבטאים את רוחה של התרבות המועדפת. תרבות בית הספר כולה משדרת היערכות לקראת "הגשמה."

הבוגר הממומש-

הבוגר הממומש: הבוגר הרצוי של מערכת החינוך הוא אדם שמימש את עצמו, מצא והמציא את עצמו, גילה ופיתח את "המקום הנכון" – המקום שבו הוא הוא עצמו, אוטונומי ואותנטי. דימוי כזה של בוגר רצוי משרת את היחיד באופן ישיר, ללא תיווכם של אינטרסים חברתיים ותרבותיים.

בית ספר מממש (חֶשְׁבוֹ עַל בֵּית סֵפֶר פְּתוּחַ אוֹ דְמוּקְרָטִי), מאפשרים לכל תלמיד לגלות וליצור את עצמו. ההוראה מבוססת על הנחיה אישית, הלמידה מבוססת על ויסות עצמי ותכנית הלימודים – תכנית גמישה ופתוחה – מבוססת על תכנים שיש להם משמעות בעיני התלמיד היחיד (כדורגל או עגנון – חשוב רק מה שהתלמיד מחשיב). תרבות בית הספר כולה משדרת היערכות לקראת "גילוי עצמי."

אג'נדה – מילה שפירושה סדר יום, לוח זמנים, תכנית, סעיף המפרט סדרת פעולות וזמנן, סדרת אירועים מפורטים עם ציון זמנם, סדרת אירועים מתוכננים, לוח פעילויות לפי סדר הזמן, אך משמשת את דוברי העברית הישראלית לתיאור סדר היום הציבורי שאדם או קבוצה מעוניינים לקדם.

שאלה מרכזית – מהי האג'נדה החברתית שלי וכיצד אני מגבש/ת אותה?

מהלך –

חלק א' – חשיבה משותפת

ראשית נעבור עם המרכזים על משמעותו של המונח אג'נדה (למעלה) –

הבנו שאג'נדה היא קידום סדר יום חברתי מסוים – נושאים ורעיונות – על ידי אדם או קבוצה. כעת נבחן יחד עם המרכזים את האג'נדה של מדינת ישראל כמקרה בוחן. נתחלק לשלוש קבוצות, כל קבוצה תקבל 10 דקות, תבחר אחת ממפלגות הכנסת ותצטרך לחפש בכמה שיותר מאגרי מידע (אתר הכנסת, אתר משרד החוץ, עיתונים, אתר המפלגה...) מהי האג'נדה של המפלגה הנבחרת.

לאחר עשר דקות, כל קבוצה תציג את האג'נדה שמצאה ונערוך דיון קצר –

- כיצד האג'נדה אותה כתבתם באה לידי ביטוי בפועל, בחיי היום-יום? יש לכם דוגמאות לכך?
- בחיפושכם, כיצד הבנתם שהגעתם לאג'נדה של המפלגה?
- אתם יכולים לחשוב על ארגונים נוספים בעלי אג'נדה ברורה שבאה לידי ביטוי בחיינו?

לאחר שפירקנו את המונח אג'נדה, ראינו כי מדובר בקידום נושאים בסדר היום הציבורי וכי היא באה לידי ביטוי במעשים, מסמכים, רעיונות, דעות ומחאות.

חלק ב' – פירוק

כעת נבחן את האג'נדה החברתית של המרכזים.

ניתן לכל מרכז/ת נייר עיתון ונבקש מהם לצייר את המעגלים החברתיים אליהם הם שייכים – אישי, משפחתי, לאומי (החברה הישראלית) ועולמי. לאחר מכן, נקריא כותרות של נושאים חברתיים בוערים – על המרכזים למקם כל אחד מהנושאים במעגלים שלהם. לדוגמא – אם הנושא הוא שוויון מגדרי, אני ממקמת אותו במעגל הכי רלוונטי אליי, אם מדובר בנושא שרחוק ממני הוא יהיה במעגל החברה הישראלית ואם מדובר בנושא שקרוב אליי הוא יהיה במעגל האישי או המשפחתי.

(רשימות הנושאים בנספחים)

בחלק השני נבקש מהמרכזים לחזור לקבוצות – כל קבוצה תצטרך להתווכח, לדון ולקבל החלטה לגבי הנושאים שנמצאים במעגל האישי ובמעגל החברה הישראלית. כלומר, לנסות ולהגיע לקונצנזוס לגבי נושאים שעלינו להתעסק בהם כמחנכים במובן האישי וכמעגל/תנועה במובן החברתי-ישראלי. כל קבוצה תציג את החלטותיה.

חלק ג' – דיון בשאלה

- כיצד החלטתם איזה נושא "מתאים" לאיזה מעגל?
- האם אתם פועלים בכדי להוביל לשינוי בנושאים אותם שמתם במעגל האישי והמשפחתי? אם לא, מדוע?
- כיצד הרגשתם כאשר הייתם צריכים להחליט על אג'נדה משותפת? האם האג'נדה האישית שלכם התחדדה בעקבות זאת?
- האם יש לכם אג'נדה מגובשת בנושאים החברתיים השונים? האם זה חשוב למחנך?
- ואם יש אג'נדה, האם אנחנו פועלים מספיק לקידומה? הן במובן האישי והן במובן המשותף?

מסר מרכזי – גיבוש אג'נדה ביחס לנושאים החברתיים השונים היא קריטית עבור מחנך. האג'נדה החברתית שלי היא שמובילה אותי כאקטיביסט/ית והיא זו שגם מייצגת אותי בחי היום-יום. בנוסף, אג'נדה משותפת מובילה לשותפים לדרך, ומעלה את רמת המסוגלות שלי להוביל שינוי חברתי.

נספחים –

- יוקר המחיה
- אלימות בחברה הישראלית
- בריונות ברשת
- זכויות בעלי החיים
- שוויון מגדרי ומיני
- גזענות כלפי העדה האתיופית
- שוויון זכויות למיעוטים בחברה
- חינוך שווה לכולם
- פריפריה
- ריכוזיות במשק (מונופולים, יחסי הון-שלטון..)
- תרבות האונס והטרדות מיניות
- שמאל/ימין
- עניים/עשירים – פערים סוציו-אקונומיים
- סכנת קיום הדמוקרטיה
- שוויון בנטל – חרדים
- הון-שלטון-עיתון – חופש הביטוי במדינת ישראל
- צביון יהודי-דתי (ישראל חופשית)
- מחאת הנכים ומאבקם
- שחיתות שלטונית
- סכסוך ערבי-יהודי
- תחבורה ציבורית בשבת
- נישואים אזרחיים
- שוויון זכויות לקהילת הלהט"ב
- יחסי מזרחים-אשכנזים
- מערכת החינוך בישראל

:

שאלה מרכזית: אילו תהליכים חברתיים חשוב לנו לקדם בתור מעגל מרכזים?

מהלך-

מחלקים את המרכזים לארבע קבוצות כל קבוצה בוחרת תהליך חברתי שהיא רוצה לקדם בתחום ההנהגה. בהמשך כל קבוצה מציגה את התהליך החברתי שבחרה לכלל המעגל.

20 דק'

עשייה+ חשיבה משותפת:

תהליך חשיבה קבוצתי: כל קבוצה רואה כיצד בונה את התהליך החברתי אותו בחרה ורואה כיצד ניתן ליישמו בתהליך השנתי.

20 דק'

שיתוף:

כל קבוצה מציגה את התהליך החברתי אותו היא בחרה ומראה כיצד הוא משתלב עם הלו"ז הצופי הקיים.

15 דק'

חשיבה משותפת:

בחירת המרכזים: לאחר שכל קבוצה הציגה את התהליך החברתי שהיא רוצה לקדם, כקבוצה אנו בוחרים תהליך חברתי שנקדם כהנהגה בנוסף לתהליכים החברתיים שצוות ההנהגה בחר לקדם.

סיכום:

חשוב שאנו בתור כמרכזים נאפשר את הפלטפורמה לבני הנוער ליזום וליצור, כמו כן חשוב שאנו נאפשר עשייה חברתית בכל מפעלי ההנהגה במידה ואנו רוצים לקדם את הנושא. אלינו לשאוף להיות הנהגה חברתית ולהתנהג ולפעול בהתאם.

